

Monumentnummer*: 511050

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 23 september 1998
Kadaster deel/nr 82647/159

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Leersum Utrechtse Heuvelrug Utrecht

Locatiennaam Locatieomschrijving
Leersum Lombokl.a.h.eind v.d.str.

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Leersum C 2991

Omschrijving**

Inleiding

In 1904 is door de Leusdense architect J. Pothoven Azn. deze uitkijktoren gebouwd in opdracht van deurwaarder H.G. van Dam. Deze had een groot heideterrein aangekocht, waarop hij ook de nabij gelegen koepel op een kunstmatig opgeworpen heuvel door dezelfde architect liet bouwen. Beide objecten behoorden toe tot het inmiddels verdwenen landgoed Lombok. Een plaquette in de westgevel van de toren vermeldt dat de twaalfjarige Cornelis van Dam op 10 mei 1904 de eerste steen heeft gelegd.

De uitkijktoren is gebouwd aan het eind van de Lomboklaan die haaks op de zuidhelling van de Heuvelrug omhoog loopt. Oorspronkelijk was het mogelijk vanaf de toren in de richting van Broekhuizen te kijken. Tegenwoordig is het uitzicht als gevolg van de hoge begroeiing verstoord. De toren wordt ook wel 'Uilentoren' genoemd, omdat vier uilen de hoeken van de toren bekronen. De toren is sinds 1926 in bezit van de gemeente Leersum.

Omschrijving

Een aan het eind van de Lomboklaan gelegen UITKIJKTOREN op vierkante sokkel uit 1904. Zowel sokkel als toren zijn uit baksteen opgetrokken en met kiezelcement afgewerkt. Het aan drie zijden open bouwwerk is voorzien van een platform dat via een trap bereikbaar is.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De toren heeft een kleinere vierkante plattegrond en is aan de zuid-, west- en oostzijde met een rondboog opengewerkt. De rondboog aan de zuidzijde heeft een sluitsteen met mascaroon. De rondbogen steunen op vierkante pijlers die ter hoogte van de kapitelen door middel van een trekstang met elkaar verbonden zijn. In de zwikken van de rondbogen is een eenvoudige vlakvulling gemaakt, waarboven een fries met uitkragende lijst.

De noordzijde van de toren is dichtgezet. Tussen de achtermuur van de toren en de daarvoor gelegen muur, waartussen de trap naar het platform leidt, bevindt zich een ruimte die thans dicht is. Oudere foto's tonen een dichtgezette rondboogvormige doorgang, waarboven een plaquette is geplaatst. Een nog bestaand smal venster in de vorm van een schietgat in de westgevel belicht deze ruimte. Deze opening fungeerde als duivengat.

Aan de zuidzijde is tussen de pijlers een hekwerk geplaatst dat is opgebouwd uit gemetselde stijlen met vlakke bepleistering waarop een grof bepleisterde dekregel is bevestigd.

Aan de rechterzijde van de toren bevindt zich een borstwering met kanteelbeëindiging, waarlangs zich een doorgang naar de ruimte onder het platform bevindt. In deze ruimte staat een stenen bank.

Aan de linkerzijde bevindt zich de hierboven genoemde gemetselde trap met kanteelborstwering die om de linker achterhoek verder omhoog loopt en tenslotte uitkomt op een platform. De borstwering van het platform is voorzien van kantelen. Op de vier hoekpijlers staat een geabstraheerde cementen uil.

Waardering

De uitkijktoren uit 1904 is van architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een gaaf bouwtype alsmede van cultuurhistorische waarde vanwege de ontstaansgeschiedenis in relatie met de ontwikkeling van het toenmalige heidegebied dat rond 1904 werd ontgonnen door bosaanplantingen. Alsmede van ensemblewaarde als belangrijk vroeg twintigste eeuws object in een villawijk met overwegend jaren vijftig en zestig architectuur. In dit opzicht ook van waarde in relatie met de koepel aan de Lomboklaan 35, waarmee een nauwe stilistische verwantschap bestaat.

Hoofdcategorie

Voorwerpen op pleinen en dergelijke

Subcategorie

Straatmeubilair

Functie

Uitkijktoren